

80. výročí založení České gastroenterologické společnosti

80th anniversary of the founding of the Czech Gastroenterological Society

Termín konání osmého ročníku kongresu České gastroenterologické společnosti vychází téměř na den přesně s výročí založení naší odborné společnosti, k němuž došlo před 80 lety dne 25. 10. 1945. Rád bych zmínil atmosféru a několik zakládajících osobností, které u zrodu odborné společnosti stály. Rozvoj různých podoborů vnitřního lékařství ve 30. letech minulého století byl velmi intenzivní, avšak byl násilně přerušován válčnými lety 1938–1945. Krátce po skončení druhé světové války, a to již v červenci roku 1945, byla v knihovně propedeutické kliniky prof. Prusíka ve Všeobecné nemocnici v Praze, dnešní IV. interní kliniky, svolána schůze přípravného výboru s cílem založit samostatnou odbornou společnost, která se bude věnovat diagnostice a léčbě trávicích chorob a jater. Doc. Scheiner, člen gastroenterologické skupiny z I. interní kliniky ve Všeobecné nemocnici v Praze, na přípravné schůzi shrnul důvody pro založení nové odborné společnosti. Zároveň si přípravný výbor přál vydávat vlastní časopis, a proto byla založena pracovní skupina, jejímiž členy byli: dr. Mařatka, doc. Mašek, doc. Scheiner a dr. Herfort, která měla za úkol prozkoumat požadavky lékařů z klinické praxe, zda by vznik takového časopisu uvítali. Byl připraven a rozeslán dotazník. Na dalším setkání dne 7. 9. 1945 bylo konstatováno, že odpovědělo a souhlas vyjádřilo pouze 148 lékařů a mnozí, především pražští kolegové, vůbec neodpověděli. Limitem pro možnost založit nový časopis byl minimální počet souhlasů 200 a vyšší, a proto musela být tato aktivita od-

ložena až na pozdější dobu. V dubnu 1947 vyšlo první číslo našeho časopisu pod názvem Gastro-enterologia Bohema. Nicméně při této druhé přípravné schůzi (7. 9. 1945) bylo určeno datum první plenární a zakládající schůze, která se uskutečnila dne 25. 10. 1945 v posluchárně III. interní kliniky Všeobecné nemocnice. Zde se sešel výkvět interní medicíny té doby, neboť zakládajícími členy byli nejen gastroenterologicky orientovaní internisté, ale také revmatologicky, endokrinologicky a kardiologicky orientovaní lékaři, jako byl prof. Prusík, prof. Charvát nebo prof. Lenocho. Ze zakládajících členů gastroenterologů to byli: doc. Mašek, doc. Scheiner, dr. Mařatka a dr. Herfort. Návrh stanov nové společnosti přečetl doc. Mašek a poté byl zvolen prvním předsedou ČGS doc. Scheiner a také tři místopředsdové v pořadí prof. Diviš, prof. Netoušek a prof. Hons. Prvním sekretářem (tajemníkem výboru ČGS) byl zvolen dr. Herfort a pokladníkem prof. Lenocho. Členové výboru byl dr. Mařatka, prof. Charvát, doc. Mašek a doc. Šváb. Informace, resp. zápis z této zakládající schůze byl zveřejněn v prvním čísle nově založeného odborného časopisu Gastro-enterologia Bohema v dubnu 1947, s téměř dvouletým zpožděním. Dne 28. 2. 1946 byl na valné hromadě definitivně potvrzen konstituovaný výbor společnosti. V roce 1951 došlo ke sloučení dvou odborných společností, české a slovenské, za vzniku Československé gastroenterologické společnosti. V roce 1971 se hepatologická sekce, původně komise, od ČGS osamostatnila a vznikla nezávislá Česká hepatologická

společnost (ČHS). V průběhu 80 let trvání odborné společnosti se v jejím řízení vystříдалo celkem 16 předsedů, z nichž některé – otce zakladatele – jsme v našem časopisu Gastroenterologie a hepatologie zmiňovali v průběhu tohoto roku, konkrétně se jednalo o prof. Mařatku, prof. Scheinera, prof. Maška, a prof. Herforta. Seznam všech dosavadních předsedů ČGS naleznete v tab. 1.

Nedílnou součástí aktivit naší společnosti je vydávání odborného periodika, jehož historie je jen o 2 roky kratší než historie celé společnosti. Téměř osm desítek let vydávání časopisu je spojeno především se změnami názvů tohoto periodika. Prvním titulem byla Gastro-enterologia Bohema a vedoucím redaktorem byl Karel Herfort. Poté v roce 1950 na jeden rok vedl časopis Přemysl Domborský a časopis byl přejmenován na Sborník pro pathofysiologii trávení a výživu. Od roku 1952 redigoval časopis Josef Mašek, který v roce 1956 indukoval další změnu názvu časopisu na Československá gastroenterologie a výživa, a tento název měl časopis téměř 40 let. V roce 1969 převzal po Maškovi časopis Zdeněk Mařatka, který jej redigoval následujících 30 let, a to až do roku 1999. V roce 1993 byla realizována další změna názvu časopisu na Česká a slovenská gastroenterologie a hepatologie. V roce 1999 převzal po Mařatkovi časopis doc. Kment, který jej vedl do konce roku 2010. Od roku 2011 došlo k poslední změně názvu časopisu na Gastroenterologie a hepatologie a od této doby do současnosti je vedoucím redaktorem prof. Lukáš.

		
prof. MUDr. Jiří Scheiner Funkční období: 1945-1946	prof. MUDr. Jiří Diviš Funkční období: 1946-1951	prof. MUDr. Josef Mašek Funkční období: 1951-1956
		
prof. MUDr. Konstantin Čárský, DrSc. Funkční období: 1956-1960	prof. MUDr. Karel Herfort, DrSc. Funkční období: 1960-1964	prof. MUDr. Zdeněk Kojecký, DrSc. Funkční období: 1964-1968
		
prof. MUDr. Bohuslav Niederle, DrSc. Funkční období: 1969-1973	prof. MUDr. Josef Mašek Funkční období: 1973-1977	prof. MUDr. Mojmir Fučík Funkční období: 1977-1986
		
doc. MUDr. Markéta Jablonská, DrSc. Funkční období: 1986-1989	prof. MUDr. Zdeněk Mařatka, DrSc. Funkční období: 1990-1994	doc. MUDr. Jan Kotrlík, DrSc. Funkční období: 1994-1998
		
prof. MUDr. Julius Špičák, CSc. Funkční období: 1998-2002	prof. MUDr. Petr Dítě, DrSc. Funkční období: 2002-2010	prof. MUDr. Julius Špičák, CSc. Funkční období: 2010-2014
		
prof. MUDr. Milan Lukáš, CSc. Funkční období: 2014 - 2018	doc. MUDr. Ondřej Urban, Ph.D. Funkční období: 2018 - 2022	doc. MUDr. Ilja Tachecí, Ph.D. Funkční období: 2022–2026

Tab. 1. Seznam všech dosavadních předsedů ČGS.

Tab. 1. Gallery of presidents of the CGS.

V současné době představuje Česká gastroenterologická společnost moderní, rychle se rozvíjející uskupení. S vývojem superspecializací v rámci jedné odbornosti bylo potřeba také přizpůsobit naši společnost tomu, aby se odborníci různých zaměření mohli setkávat

a jednotlivé superspecializace gastroenterologie dále rozvíjet. A tak postupem posledních 20 let vznikaly různé sekce a pracovní skupiny (tab. 2).

V roce 2025 je v naší společnosti registrováno celkem 887 členů (k 20. 9. 2025). V rámci odborné společnosti pracuje cel-

kem šest pracovních skupin a tři sekce. ČGS organizuje každoročně tři velké odborné akce, a to Vzdělávací a diskuzní gastroenterologické dny, Národní gastroenterologický kongres a České a slovenské endoskopické dny. Mimoto je zde řada odborných akcí, které jsou

Tab. 2. Sekce a pracovní skupiny ČGS.

Tab. 2. Sections and working groups of the CGS.

Název sekce	Předseda/kyně rady
Endoskopická sekce	prof. MUDr. Přemysl Falt, Ph.D., MHA
Sekce mladých gastroenterologů	MUDr. Denisa Kyselová
Sekce ambulantních gastroenterologů	MUDr. Luděk Hrdlička
Název pracovní skupiny	Koordinátor pracovní skupiny
Pracovní skupina pro IBD	doc. MUDr. Martin Bortlík, Ph.D.
Pracovní skupina pro motilitu GIT	doc. MUDr. Jiří Dolina, Ph.D.
Pracovní skupina pro bariatrickou endoskopii	MUDr. Evžen Machytka, Ph.D.
Český pankreatologický klub	doc. MUDr. Martin Loveček, Ph.D.
Pracovní skupina pro celiakii	doc. MUDr. Pavel Kohout, Ph.D.
Rada pro screening kolorektálního karcinomu	prof. MUDr. Miroslav Zavoral, Ph.D.

výborem gastroenterologické společnosti podporovány. Od roku 2019 funguje v rámci odborné společnosti profesionální sekretariát pod vedením PhDr. Marty Pfeiferové.

Vážené kolegyně, vážení kolegové, srdečně vás vítám na osmém kongresu ČGS. Věřím, že vás připravený program zaujme a bude přínosem pro vaši klinickou práci. Velmi významnou částí kongresu jsou také neformální a kuloární jednání s kolegy. Ve dnech 16.–18. 10. 2025 v hotelu Clarion v Praze k tomu budete mít příležitost a dobré podmínky.

Milan Lukáš
prezident kongresu